

ДАНЬКО ВОЛОДИМИР ГРИГОРОВИЧ

(до 85-річчя з дня народження)

Володимир Григорович народився 15 квітня 1934 р. у м. Челябінську. У 1957 році закінчив Харківський авіаційний інститут. Тривалий час працював у науково-дослідному інституті заводу «Електроважмаш» на різних посадах (1957-1983 рр.), в тому числі директором (1978-1982 рр.). З 1983 р. по 2017 р. – завідувач кафедри загальної електротехніки Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». В його біографії можна відзначити декілька етапів наукової діяльності.

Перший етап наукової діяльності Володимира Григоровича пов'язаний із дослідженням нагріву і охолодження великих електричних машин. За результатами цієї роботи, зокрема вдалося на 10 % підвищити ефективність головного приводу блюмінгу заводу «Азовсталь». Проведені дослідження лягли в основу його кандидатської дисертації (1964 р.).

Як провідний спеціаліст приймав участь у розробці турбогенераторів потужністю 200, 300 і 500 МВт. За його безпосередньої участі створені гідрогенератори для Київської ГЕС, а також унікальні машин постійного струму для прокатних станів й вугільної промисловості. Він розробив перспективні методики розрахунку температурних полів в електричних машинах різноманітного призначення. На базі виконаних досліджень захистив докторську дисертацію на тему «Теоретичні і експериментальні дослідження нагріву великих електричних машин» (1971 р.).

Другий етап наукової діяльності Володимира Григоровича пов'язаний з технічним використанням надпровідності. Проф. В.Г. Данько одним з перших у світі почав займатися проблемами використання надпровідності в електричних машинах. Йому належить теоретичне обґрунтування вибору оптимальної конструкції кріотурбогенераторів з надпровідниковими обмотками збудження, оцінка ефективності їх електромагнітного екранування. Під його керівництвом та за його безпосередньої участі створено макети і дослідні зразки кріогенних електричних машин.

Він був одним з авторів конструкції створеного у НДІ «Електроважмаш» дослідного кріотурбогенератора потужністю 200 кВт, працездатність якого була підтверджена у ході іспитів, проведених спільно з фізико-технічним інститутом низьких температур АН УРСР. Принципи, які були закладені в цю конструкцію широко використовуються у наступних розробках в Україні і за її межами.

На базі теоретичного і практичного обґрунтування проф. В.Г. Данько розробив рекомендації по створенню дослідно-промислового зразка прокатного кріодвигуна потужністю 10 МВт і кріотурбогенератора потужністю 300 МВт, яким притаманні високі техніко-економічні показники. У 1990 р. обґрунтував концепцію повністю надпровідникової синхронної

машини без феромагнітного осердя із зовнішнім надпровідниковим екраном й отримав експериментальне підтвердження її працездатності.

За цикл праць з дослідження електромагнітних полів у потужних турбогенераторах і електричних машинах з використанням надпровідності був удостоєний премії імені Г.Ф. Проскури АН УРСР спільно з академіком НАНУ Г.Г. Счастливим та проф. О.І. Титко (1979 р.).

Третій етап наукової діяльності Володимира Григоровича пов'язаний з розробкою нетрадиційних лінійних електромеханічних перетворювачів ударної дії. За його безпосередньої участі був створений повномасштабний дослідно-промисловий макет лінійного синхронно-вентильного двигуна, призначеного

для розгону літальних апаратів корабельного базування. Під його керівництвом було теоретично обґрунтовано новий клас кріогенних машин – лінійних імпульсних електродвигунів індукційного типу з кріорезистивними обмотками, які забезпечують високі швидкості на короткій активній ділянці і значні ударні навантаження при малих переміщеннях.

Проф. В.Г. Данько опублікував 195 наукових праць і методичних розробок, в тому числі 4 монографії і 4 начальних посібника. Він є автором 62 авторських свідоцтв і патентів України і Росії на винаходи, одним із засновників і першим головним редактором науково-практичного журналу «Електротехніка і електромеханіка», який набув визнання не тільки в Україні, але і за її межами.

Проф. В.Г. Данько був багаторічним головою докторської спеціалізованої вченої ради при НТУ «ХПІ» за спеціальностями «Електричні машини і апарати» та «Техніка сильних електричних і магнітних полів», а також одним із засновників Міжнародного симпозіуму «Проблеми удосконалення електричних машин і апаратів. Теорія і практика (SIEMA)», який щорічно проходить у м. Харкові, починаючи з 2000 р. Проф. В.Г. Данько є членом IEEE з 1991 р.

В.Г. Данько прикладав багато зусиль до розширення зв'язків кафедри загальної електротехніки, яку він очолював понад 30 років, з найвідомішими навчальними закладами України і Росії. Він приймав активну участь у проведенні Всеукраїнської олімпіади з електротехніки, яка останні двадцять років за дорученням Міністерства освіти і науки України проводиться на кафедрі, а сам він був відзначений почесним знаком «Відмінник вищої школи».

Ректорат НТУ «ХПІ», співробітники кафедри загальної електротехніки, численні учні, друзі й колеги щиро вітають Володимира Григоровича з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, подальших творчих успіхів.

Редакційна колегія журналу «Електротехніка і електромеханіка» приєднується до цих побажань.

